

Het voorjaar zet vroeg in

Onderwerpen

- Rooster NME veldlessen schooljaar 2023/2024
- Jaar van de Huismus
- Dood hout leeft
- Doe tip: zoek klein hoefblad
- Weetjes over de regenworm
- Heksenbezems in bomen

Rooster NME veldlessen schooljaar 2023/2024

De winterstop is bijna voorbij. Het voorjaar is in aantocht. In maart starten we daarom weer met de veldlessen. Er zijn al diverse veldlessen gereserveerd, maar er is nog ruimte om alsnog veldlessen te reserveren. Zoals je wellicht weet mag je als leerkracht zo vaak je wilt veldlessen reserveren. De veldlessen zijn helemaal gratis voor de basisscholen. Een mooier aanbod kunnen wij niet doen. Maak er dus gebruik van, want onze gidsen staan er klaar voor.

Soms kan het vervoer naar een bepaald gebied, omdat er onvoldoende begeleiding is, problemen opleveren. Het is dan altijd mogelijk om in overleg de veldlessen in eigen omgeving, rondom de school of in een ander gebied in de buurt te organiseren.

Wordt er op school aan een bepaald project of thema gewerkt, laat ons dit weten, misschien kunnen wij hierin ondersteunen of aanvullen.

Onze gidsen zijn wat dat betreft heel flexibel.

Neem in voorkomende gevallen contact op met de coördinator NME

via, educatie@lingewaardnatuurtijk.nl.

Het rooster voor het konijnenpad groep 1-2 is aangepast en verplaatst naar Landgoed Holthuijzen. Bovendien is deze veldles nu ook op de vrijdagochtend te boeken.

Voor reserveringen van veldlessen is de route als volgt:

Ga naar NME-gids online via de website van Lingewaard Natuurlijk

<https://www.lingewaardnatuurtijk.nl/nme> en klik daarna op *nmegids.nl*

Typ de inloggegevens van de school in en vervolgens verschijnt het aanbod van de veldlessen.

De inlogcodes zijn bekend bij de NME-contactpersoon van de school.

2024: Jaar van de Huismus

Hoe lang is het geleden dat je overal in dorp, stad en op het boerenland het getsilp van de huismus hoorde?

Het kwam onder de dakpannen vandaan, vanuit de heggen en gewoon vanaf de grond. Overal waar bebouwing was en waar mensen woonden, daar was de huismus wel te vinden.

Hij deed zich tegoed aan tafelrestjes, zocht iets lekkers op de afvalhoop en kroop door het gaas van de kippenren om wat graankorrels in te pikken. De 'saale mus' is eigenlijk een heel mooi vogeltje. Je ziet huismussen bijna altijd in groepen.

Met elkaar tsjilpend, dartelend en ruziënd zorgen ze voor een hoop gezelligheid.

Sinds 1980 is de populatie met ongeveer 60 procent afgenomen. De 'ontgroening' van de steden, het verdwijnen van nestgelegenheid en rommelplekjes zijn in het stedelijk gebied belangrijke oorzaken. Op het boerenland zijn het vooral de intensivering van de landbouw en het gebruik van pesticiden die de huismus de das omdoen. De meest voorkomende broedvogel heeft het moeilijk en staat mede daarom op de Rode Lijst van bedreigde vogelsoorten.

Vogelbescherming Nederland en Sovon (Stichting Ornithologisch Veldonderzoek Nederland) kiezen elk jaar een vogelsoort die wat extra aandacht goed kan gebruiken. In 2024 is dat dus de huismus. Vele vrijwilligers gaan onderzoek en tellingen doen. Daarmee hopen de organisaties meer kennis te krijgen over aantallen, nestplaatsen en broedresultaten om vooral in het stedelijk gebied deze vogel beter te beschermen en meer kansen te geven.

Het mooiste is natuurlijk als de omgeving weer wat aantrekkelijker wordt gemaakt voor de huismus

Meer informatie is te vinden op de websites van Vogelbescherming Nederland (www.vogelbeschermingnederland.nl) en Sovon (www.sovon.nl.)

(Bronnen : Vogelbescherming Nederland en Sovon)

Dood hout barst.....van het leven

Boomstammen op de grond, dode, kale bomen... Vervallen hout het hoort toch echt allemaal bij de natuur. Ook al oogt het soms wat rommelig en treurig. Dood hout dat barst namelijk van het leven.

Dood hout is springlevend en is heel belangrijk voor bosdieren, insecten en vogels. Dood hout leeft. En dat klinkt tegenstrijdig. Toch is het zo. Dood hout

krioelt van het leven. Bekijk maar eens omgevallen bomen, liggende stammen of staande dode bomen van dichtbij. Dan zie je dat het krioelt van het leven. Een dode boom is niet alleen een ideale schuil- en broedplaats voor bos- en woelmuizen, vleermuizen, egels en wezels, ook paddenstoelen groeien er goed op.

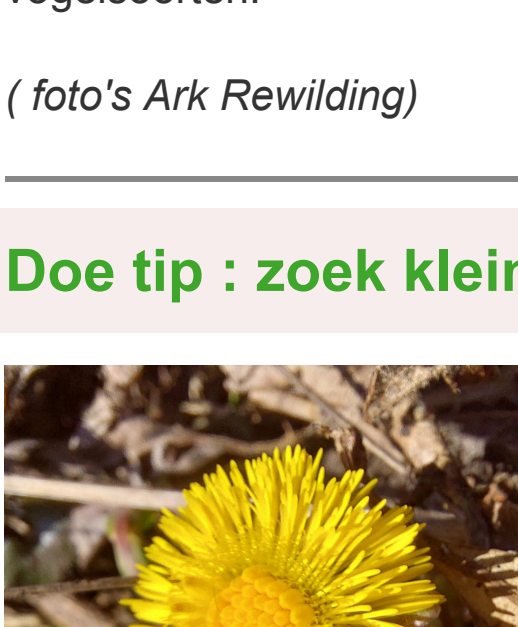
En dan zijn er nog de talloze torretjes, spinnertjes en pissebedden. Allerlei insecten vinden in en op het dode hout een lekker plekje. Daardoor is een dode boom meteen een soort lopend buffet voor de vogels in onze parken en bossen.

Zo weet de grote bonte specht als geen ander hoe hij voedsel moet vinden in dode bomen. De gaten die hij daarbij achterlaat, zijn vervolgens weer ideale broed- en schuilplaatsen voor andere vogelsoorten.

(foto's Ark Rewilding)

Doe tip : zoek klein hoefblad

Ga in maart en april eens op zoek naar het klein hoefblad een mooie gele vroegbloei.

De bloemhoofdjes lijken op het eerste gezicht op die van de paardenbloem, maar als je goed kijkt zie je dat ze anders zijn.

Je kan klein hoefblad vinden op plaatsen waar de mens in de grond rommelt. Het is een echte pionier-soort, die lang overleeft dankzij zijn lange, stevige, overblijvende wortelstokken. Op stoepranden, bouwterreinen, bermen, langs muren en zelfs op muren, daar groeit hij graag.

Klein hoefblad is een naaktbloei

De gele bloemhoofdjes staan op bloemstengels met bladachtige schubjes, maar ze hebben geen echte bladeren. De bladeren verschijnen pas nadat de bloemen zijn uitgebloeid. Deze planten waarvan de bladeren na de bloemen verschijnen, worden naaktbloeiers genoemd.

Klein hoefblad lijkt misschien op de paardenbloem, maar is het beslist niet. Bekijk het bloemhoofdje eens goed. Bij het klein hoefblad zie je in het midden van het bloemhoofdje buisbloempjes en aan de randen veel smalle lintbloempjes. De paardenbloem heeft geen buisbloemen, alleen – bredere - lintbloemen. Bovendien is de bloemsteel geheel kaal en heeft de paardenbloem tegelijkertijd bloemen en bladeren. De paardenbloem is dus geen naaktbloei.

Volg dezelfde bloemsteel van het klein hoefblad eens een paar dagen achter elkaar. Hij is heel beweeglijk. Hij knikt sierlijk naar beneden voordat de bloemen opengaan, richt zich op als de bloemen gaan bloeien en knikt weer terug als de bloemen uitgebloeid zijn. Als de vruchten rijp zijn richt de bloemsteel zich weer op, zodat de wind het pluiz met de zaadjes goed kan verspreiden.

Weetjes over de regenworm

De regenworm; wie kent dit bodemdier? Het is één van de bekendste bodemdieren. Alle bodemdieren zijn onmisbaar voor de natuur, maar wat weet je bijvoorbeeld van de regenworm?

Wist je dat de gewone regenworm:

- vijf paar harten heeft, in totaal dus tien harten.

- geen longen heeft, maar kan ademen door zijn dunne huid.

- geen skelet heeft maar ook geen ogen, oren en tanden.

- zich voortbeweegt met borstels, die een handige voor- en achteruitstand hebben.

- zijn voedsel van rottende bladeren eet met zand en al.

- wat hij niet nodig heeft -het zand- weer uitpoept.

- tweeslachtig is, dus zowel man of vrouw kan zijn. Dit heet hermafrodit.

Nu je dit allemaal weet, kijk je misschien met heel andere ogen naar de regenworm.

Zijn heksenbezems schadelijk voor bomen?

Het blijft meestal niet bij één heksenbezem in een boom. Als de schimmels zich verspreiden, kunnen er op meerdere plekken in de boom bollen met takjes groeien.

Dat is best een bijzonder gezicht. Echt erg voor de boom is dit niet, hij kan er gewoon verder mee leven. Zo'n bol biedt trouwens een goede schuilplek voor insecten. Lieveheersbeestjes overwinteren er bijvoorbeeld graag in. Het is wel mogelijk om de aangetaste delen te verwijderen. Dit kan door die weg te zagen en vervolgens te verbranden, maar een boom wordt er vaak niet mooier op.

(Bronnen: Vroege Vogels, MijnTuin.org, Trouw, waarneming.nl. Foto's: Shutterstock)

Colofon

Dit is een uitgave van Stichting Lingewaard Natuurlijk.

Redactie: Lingewaard Natuurlijk.

Foto's: Lingewaard Natuurlijk, tenzij anders vermeld.

Email: educatie@lingewaardnatuurtijk.nl

Website